Ч. 148 (14.397). Львів, субота 4. липня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

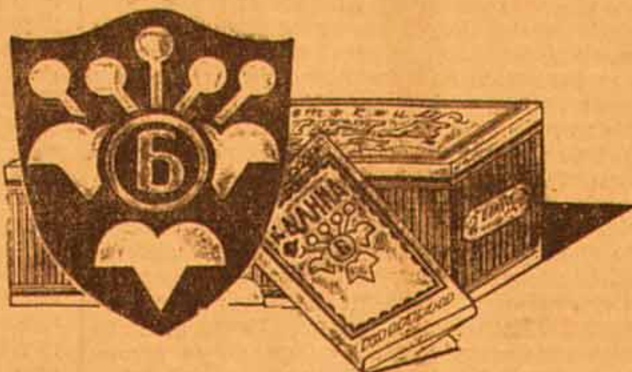
ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поліція знову стріляє до селян.

4-ох УБИТИХ, БАГАТО РАНЕНИХ У ПЕРЕВОРЩИНІ.

ВАРШАВА, 7. 3. ПАТ. На приказ прокуратора приарештували вчора в Кречовичах переворського повіту кількох страйкових агітаторів, що відмовляли робітників від праці. По кількох годинах перед поліційною станицею зібралася кількатисячна юрба, домагаючися, щоб арештованих увільнити. Коли поліція відмовила, юрба напала на неї з колами, сокирами, мотиками і т. п., намагаючися роззброїти. Кількох поліцаїв ранили, одного навіть важко. Поліція вжила зброї, убиваючи 4-ох селян та ранячи кількох. Влада енергійними засобами намагається привернути лад.

Подробиці про події в Комарнянщині.

Як це ми подали вчора, криваві події в Острові Тулиголовському почалися від того, що місцеві селяни домагалися звільнення сезонових робітників з дальших сторін.

Покликаний з приводу цього відділ поліції зустрівся з грізною поставою юрби, що почала наступ на фільварок, де працювали сезонові робітники, руйнуючи уладження й господарські забудування та загрожуючи життю робітників. Селяни обкидали поліцію камінням і колами, при чому віддано з юрби кілька револьверових стрілів до поліції.

Поліційний відділ ужив слізних ґранат, щоб розігнати юрбу, а коли це не помогло, віддав остерігаючу сальву в повітря. Відтак, коли це не помогло, поліція супроти дальше наступаючої юрби, віддала знову сальву — цим разом до юрби.

Як відомо зі звідомлення ПАТ-а, згинуло 7 селян, а 3-ох було ранених.

Прем. Славой-Складковський у львівському воєвідстві.

ЛЬВІВ, 3. 7. ПАТ. Нині рано приїхав до львівського воєвідства премієр. Він перевів інспекцію староства у Мостиськах та разом зі старостою оглянув повіт. Опісля відбув інспекцію староства в Городку та відїхав на дальшу інспекційну подорож.

Внутрішня позичка в СССР.

МОСКВА, 3. 7. ПАТ. Виконавчий комітет і рада народніх комісарів розписали нову 4-процентову внутрішню позичку на 4 міліярди рублів та видав наказ про конверзію деяких давніших позичок за винятком тих, що є поміщені закордоном. Позичка триватиме 20 років.

Польща припинила санкції.

ВАРШАВА, 3. 7. ПАТ. У „Деннику Законів" з 2. ц. м. появився розпорядок ради міністрів з 27. червня, що припиняє правосильність президентського декрету з 16. листопада 1935 про виконання 16. статті пакту Ліґи Націй. Постанова увійшла в життя від учора.

САНКЦІЇ ПЕРЕД КАНАДІЙСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТОМ.

МОНТРЕАЛ, 3. 7. ПАТ. Канадійський парлямент радить над протиіталійськими санкціями. У політичних колах сподіються кінця санкцій.

РУМУНІЯ ПРИПИНИТЬ САНКЦІЇ?

БУКАРЕШТ, 3. 7. ПАТ. У тутешніх промислових колах з зацікавленням обговорюють справу припинення санкцій. Слід сподіватися рішення у найближчих днях.

Неґус відлітає до Абісинії?

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Як подає „Дейлі Геральд", неґус відлетить до Абісинії літаком. Його пільотуватиме Моліссон з жінкою, що жде в Льондоні на інструкції. Правдоподібно Моліссон причалить в Судані.

АБІСИНСЬКІ ДОМАГАННЯ

ЖЕНЕВА, 3. 7. ПАТ. Абісинська делеґація звернулася до Ліґи Націй з проханням не визнати італійської анексії та заґарантувати позичку на 10 міл. фунтів, яку Абісинія затягнулаб, щоб вести дальше війну

ЖЕНЕВА І ДАНЦІҐ.

ЖЕНЕВА, 3. 7. ПАТ. Міністр Іден має опрацювати резолюцію, що поручить польському урядові полагодити непорозуміння викликане побутом німецької фльоти в Данціґу

Новий чехословацький міністр.

ПРАГА, 7. 3. ПАТ. Чеське кореспонденційне бюро повідомляє, що през. Бенеш призначив міністром безпеки посла Еовіна Зайчева, що заступатиме в уряді німецькі християнсько-суспільні партії. Вони побільшать урядову більшість 6-ма голосами в парляменті, 3-ма в сенаті.

З ТОГО БОКУ КАРПАТ.

Від горішнього Попраду на заході по горішню Тису на сході оба збіччя Карпат замешкують від віків ті самі племена українського народу — на сході гуцули, по середині бойки, на заході лемки. Неоднакова була їх історична доля. Південні збіччя Карпат опанували здавна мадяри і ця частина українських етноґрафічних земель від віків творила частину угорської держави, що очевидно мусіло залишити по собі помітні сліди. Північні карпатські збіччя включно з Лемківщиною в зарінні нашої державної історії творили суцільну частину нашого державного орґанізму, опісля ділили спільну долю з рештою Галицької Волости у Польщі і дальше в Австрії.

Взаємні впливи на себе Галичини й Закарпаття були доволі сильні особливо в національно-церковній ділянці, зокрема від прилучення Галичини до Австрії, завдяки тій обставині, що і Закарпаття приняло унію. У духовній греко-кат. семинарії у Відні і довгі часи у ґенеральній духовній греко-кат. семинарії у Львові виховувалися питомці з Галичини і Закарпаття, а професорами „Студіюм Рутенум" при львівському університеті були теж і закарпатські земляки. Ще довгі роки до кінця шестої декади мин. стол., до часу державного усамостійнення Угорщини в 1867. р. та усунення німеччини з тамошнього шкільництва, чимало наших галицьких середньошкільників, що їм не поталанило у нас, кінчили свої студії на Закарпатті. На Угорщині в Будапешті друкувалася перша літературна ластівка нашого національного відродження — „Русалка Дністрова" М. Шашкевича і тов. з мурів львівської духовної семинарії.

Була навіть хвилина безпосередньо після здушення Кошутського повстання з 1848-9 рр., що Закарпаття могло знайтися у найбільш з усіх наших земель сприятливих відносинах для розвою своїх національних питоменностей. Тодішній провідник угро-русів, цісарський гофрат А. Добрянський дістав широкі повновласти від центрального віденського уряду щодо наладнання державної адміністрації на Закарпатті. Найкращі можливости скінчилися нічим тому, що і сам Добрянський і тодішня наша закарпатська інтеліґенція стали речниками москвофільства. Епільоґом була повна мадяризація з посягненням у часі світової війни навіть на богослужбову церк.-слов'янську мову у греко-кат. церкві, православна аґітація під патронатом Москви з великим політичним процесом у Сиготі в 1913. р. та його відгомоном — процесом Бендасюка і тов. у Львові в 1914., що дещо нагадував процес доньки згаданого Добрянського Ольги Грабар і тов. у Львові з 1882. р.

Здавалося, що наше Закарпаття національно для нас пропало. Врятувало його розторощення Мадярщини. Сенжерменським договором з 1919. р. прилучено Закарпатську Русь до Чесько-Словацької Республики, як автономну країну з власним урядом і соймом. За такою розв'язкою заявилися більшістю голосів угро-руські еміґранти у Злучених Державах Півн. Америки у пітсбурській конвенції в 1918. р. й опісля зединена Національна Рада в Ужгороді весною 1919. р., коли не було вже спромоги прилучити Закарпатську Русь до Західно-Української Республики, до чого змагали з початку наші закарпатські брати.

Сенжерменський договір і чесько-словацька конституція ґарантують Закарпатській Україні

(офіціяльна назва: Підкарпатська Русь) доволі широку територіяльну автономію. Цих постанов досі в цілости не виконано. Країною управляють чехи з чеським президентом краю, а уряд ґубернатора, як голови краєвого правління, є ще й донині номінальним постом. Склалися на це ріжні причини; найважнішою було національне неосвідомлення і недостача національно-політичної організації нашого тамошнього населення. Очевидно, велику ролю відограла тут і чеська політика, що вмішувалася чинно у наші внутрішні справи, підтримуючи часто москвофільство проти української стихії. Не переведено як слід земельної реформи в користь тамошнього селянства, найбіднішого з усіх і визискуваного жидами. Некорисна для краю була й загальна господарська політика празького уряду і його місцевих чеських експонентів.

Не зважаючи на ті всі недостачі і нераз супротивні вітри з празької централі, національне відродження нашого Закарпаття, зокрема його східної частини, що адміністраційно відділена від Словаччини, йшло безупинно вперед. Піддержувана штучно (нераз і урядовими особами) москвофільська течія заломилася на цілій лінії. Переможно виходить українська національна стихія і її перемога сьогодні вже неоспорима. Закарпаття справді воскресло і йде безупинно і скоро до кращої майбутности.

Цей поступ слідний вже нині всюди. До нової держави прийшли наші брати голіруч. Нечисленна горстка інтеліґенції — майже одиниці — і бідні та неграмотні селяни. Ніодної справді своєї публичної школи хочби найнижчого типу, ніодного товариства чи якоїсь окремої національної організації (бо і греко-кат. церква була змадяризована) не принесли наші брати з мадярського режіму у нову державу. А нині? Маємо всенародне, горожанське, фахове й середнє шкільництво, що у своїй великій більшості — особливо на селі — є під кермою національно освідомленого й активного українського вчительства. Маємо свою національну пресу, початки політичної орґанізації, просвітянську, культурну, господарську, станову, а навіть пластову та спортову орґанізацію під жовто-блакитними прапорами. І — що найважніше — є вже національно свідомий український актив серед селян. Твориться своя українська інтеліґенція, а й серед духовенства, у більшости змадяризованого й москвофільського, українська національна ідея здобуває щораз більше явних прихильників та оборонців. Чимало зробив там і відроджений чин оо. Василіян.

Наслідком европейської війни — нові міжнародні констеляції і союзи, в яких орбіту входить Чесько-Словацька Республика, величезна ревізіоністична пропаґанда Мадярщини проти тріянонського договору з її „nem, nem soha“ — „ні, ні, ніколи“, з численними прихильниками мадярського ревізіоністичного руху серед визначних людей з польського громадянства, роблять з нашого Закарпаття дуже важний обєкт — головно зі стратеґічних оглядів, як не менш з політичних і господарських.

Перемога національної української стихії у сполуці зі закордонною політикою чехословацького уряду не були без впливу на близьче зацікавлення Закарпаттям цього уряду. В половині червня ц. р. міністер внутр. справ д-р Черни відбув офіційну інспекційну поїздку по Підкарпатській Руси. У своїй промові, виголошеній при відкритті нового будинку краєвого уряду в Ужгороді, мін. д-р Черни заявив виразно, що Підкарпатська Русь закінчує саме свій перший етап розвою й орґанізації, який її веде безпосередньо до здобуття територіяльної автономії.

Ще виразніше сказав про це недавно премієр д-р Годжа на зїзді словацьких учителів (сам д-р Годжа є словаком) у Штубнянських Теплицях. Він заявив тоді публично: „Не полишаю на боці ані такої проблеми як та, яку ставить перед нами обовязок відповідальности за Підкарпатську Русь. Треба жалувати, що минуло стільки довгих років, заки ми приступили до вирішування пекучих питань на Підкарпатській Руси. Не може бути ніякого й того найменшого сумніву, що свої зобовязання супроти Підкарпатської Руси, і ті, які на нас накладають мирові договори, і ті, що випливають з демократичного духа нашої держави, ми виконуємо. Першим і найважнішим кроком на цьому шляху є витворення такого ґубернаторського уряду Підкарпатської Руси, який сам собою буде мати всі технічні й орґанізаційні можливости підготовити такий правний стан, який цій частині чехо-словацької держави належиться. Не хочемо, щоб ґубернатор лиш репрезентував, ми хочемо, щоб він був дійсним ґубернатором країни у рямках дальших законів. Іншими словами: ми конкретно хочемо для вирішення місцевих питань, шкільних, культурних, мовних і місцевої адміністрації створити компетентний урядовий чинник з тою повною запорукою, що місцева адміністрація піде шляхом правного і державного порядку. В найблизчому часі буде державним розпорядком створений ґубернаторський уряд Підкарпатської Руси з такими власне компетенціями і з відповідними рефературами. Таким чином ми досягнемо першого етапу у розвязці підкарпатської проблеми“.

Мин. місяця відбув теж офіційну подорож по Мораві, де німецький елемент сильно заступлений, президент д-р Бенеш. І він, як і його попередник президент-освободитель д-р Масарик, до німецького представництва промовляв усюди в німецькій мові, зазначуючи цим рівноправність німецьких громадян і підчеркуючи потребу спільної льояльної співпраці в границях держави. Перед кількома роками д-р Масарик як голова Чесько-Словацької Республики промовляв польською мовою до польської депутації на Шлеську, шануючи національність невеликого числом відломку громадян чсл. республики польської народности. Оба вони — і д-р Масарик і д-р Бенеш — мають знайомих та особистих приятелів у кругах українських діячів. Оба вони доцінюють важливість української проблеми у її цілости. На фотелях міністрів у Празі засідали й засідають одиниці, що прекрасно володіють українською мовою в слові і письмі. При справді демократичному режімі нормалізація внутрішніх відносин не є словом у лапках. Вона йде і на нашому Закарпатті, не зважаючи на дотеперішні промахи уряду в тамошньому українському національному житті. Обєктивно беручи, Підкарпатська Русь зробила за чеської влади величезні поступи у своєму національному відродженні й розвою, далеко більші, як у тому самому часі зробили це українські землі в інших державах. Може саме там і зродиться новий український національний ґеній?

А по цьому боці Карпат? Відносини й події з останніх літ нам надто відомі, щоб ширше про них згадувати і їх ще окремо аналізувати. Анальоґію й висновки зробить собі кожний з читачів. Саме про цей бік Карпат згадую нині тому, що саме минає рік від поїздки по Східній Галичині в перших днях липня 1935. р. тодішнього міністра внутр. справ п. Косцялковського, що проголосив тоді нормалізацію польсько-українських відносин. У вересні м. р. відбулися вибори до сойму і сенату зі спільних польсько-українських списків. Нова Українська Парл. Репрезентація навязала переговори з урядом і предложила йому низку практичних конкретних домагань, яких сповнення, на її думку, причиниться до бажаної нормалізації по українській стороні. Про цю нормалізацію говорив ще п. Косцялковський уже в характері премієра у соймі з початком минулої буджетової сесії. З черги пішла довга низка розмов з урядом.

Українська Парл. Репрезентація дисципліновано й льояльно голосувала за державними конечностями. Вислід? В реалізації наших домагань лишилися з них „стшемпи“, якого то слова радо вживає наслідник п. Косцялковського у премієрстві, ґен. Славой Складковський. Польське громадянство, в першу чергу польська бюрократія у Східній Галичині, у практиці життя поставилися назагал зовсім неґативно до спроб нормалізації польсько-українських взаємин. З нормалізації залишилися теж тільки „стшемпи“ і то не з вини української сторони. Дійсна дійсність у багатьох ділянках гірша і чорніша, як перед роком, слову „нормалізація“ надала специфічне значіння — інакше, як його звичайний зміст.

Цей невідрадний стан, ілюстрований щоденно фактами на сторінках української преси, треба вже раз ствердити публично з огляду на його конечні наслідки в ментальности нашого громадянства.

Недавно відбулася надзвичайна сесія польського парляменту саме в часі офіціяльних поїздок по Чесько-Словацькій Республиці през. д-ра Бенеша, премієра д-ра Годжі і міністра д-ра Черного. Говорили вони про національну рівноправність громадян, а оба останні і про конкретні урядові приготування до введення територіяльної автономії на Підкарпатській Руси. У цьому самому часі пос. премієр ґен. Славой-Складковський у своїй інавґураційній промові в соймі не згадав ні одним словом про українців у Польщі, яких рівно десять разів більше, як українців у Підкарпатській Руси.

Д-р Степан Баран.

Антисемітизм у всьому Леванті.

РОДОС, 3. 7. ПАТ. Тутешні моряки уладили велику протижидівську маніфестацію, домагаючись, щоб купці не уживали їх на послуги палестинських жидів.

САЙДА, 3. 7. ПАТ. Тутешня молодь знищила кілька тягарових самоходів, що везли бараболю до Гайфи. Такі випадки на ливанських шляхах дуже часті — поліція і жандармерія безсильна, бо до протижидівських актів прилучується все місцеве мусулманське населення — представники влади бояться його провокувати.

БЕЙРУТ, 3. 7. ПАТ. Тутешні араби проголосили 24-годинний страйк для солідарности з палестинськими. Подібні страйки відбулися в Триполісі і Сайді — їхній хід був спокійний.

ЗБІРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

ЄРУСАЛИМ, 3. 7. ПАТ. Влада наложила 2.000 фунтів кари на місто Геброн, де арабські повстанці ранили одного шотляндського старшину та одного підстаршину.

КОМУНІСТИ НА ЛИВАНІ.

БЕЙРУТ, 7. 3. ПАТ. Останніми часами скріпилася комуністична пропаґанда і комун. впливи у ливанській республиці (що разом з іншими сирійськими державами є під французьким мандатом). Недавно гурт комуністів заатакував поліційного комісаря, що, сам ранений, відстрілювався і важко зранив кількох напасників. Комуністична партія, де найбільше вірменів — розліплює по містах афіші, закликаючи населення до маніфестацій проти влади та поліції.

Анґлія стягає фльоту зі Середземного моря.

РИМ, 3. 7. ПАТ. Як подають з Льондону, в половині липня адміраліція стягне більшу частину фльоти зі Середземного Моря — буцімто, щоб дати відпустки старшинам і морякам.

СТРАЙК В АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Кількасот робітників арсеналу у Вульвіч застрайкувало вчора рано, домагаючися підвишки платень; пополудні страйк покінчився.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ ДО МОНТРЕ.

ЛЬОНДОН, 3. 7. ПАТ. Парляментарний і фінансовий секретар адміраліції льорд Стенлі виїхав до Монтре, щоб там заступити льорда Стенсона; по дорозі побачиться в Женеві з мін. Іденом.

Конференція у справі чорноморських проливів продовжуватиме працю в понеділок. В офіційних кругах висловлюються оптимістично про її хід та дотеперішні висліди.

Справа ґалісійської автономії.

БОМБИ І СТРІЛИ.

МАДРИД, 3. 7. ПАТ. Урядові обчислення виказують, що у плебісциті 63 прц. голосів висловилося за автономією.

МАДРИД, 3. 7. ПАТ. Вчора ввечір обстрілювали зі самоходу терасу кавярні, де збирається фашистівська молодь. У Барсельоні кинули дві бомби на самохід відомого республиканця полк. Морачо.

Українська Національна Бібліотека.

(Бібліотека Наукового Товариства імени Шевченка у Львові.)

IV.

З поданого вище нарису, здається, ясно видко, що на таку громадську поміч бібліотека НТШ заслужила, як першорядне джерело для наукового досліду. Але наприкінці варто піднести ще інше значіння її для нас, як **архіву** українського друкованого слова.

Нічого розводитися, яке велике наукове й практичне значіння має само вже тільки збирання та реєстрація всіх друків, що появляються в українській мові. Цеж віддзеркалення нашої культури даного часу, історія нашого духового розвитку, нашого росту, зацікавлень та досягнень на культурному полі. На жаль, така реєстрація переводиться не скрізь по тих державах, де живуть українці, нпр. нема її в Америці, в Румунії, в Чехословаччині (не говорячи вже про еміґрантські видання, що виходять по всіх усюдах), а де й переводиться, як от у Польщі, або в СССР, то неповно й неточно.

Отож треба, щоб українці самі подбали про таку реєстрацію, про бібліографію українського друку. А це може робити тільки добра центральна бібліотека. На Наддніпрянщині є задля цього спеціяльні установи — Книжкова Палата в Харкові та Всенародня Бібліотека в Києві, у нас таке завдання поставила собі ще геть перед ними бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка, яке вже й видало кілька томів бібліографії українських друків, що появилися поза межами Східної України. Тимто силкується бібліотека НТШ збирати по змозі все, що появляється друком в українській мові. На жаль, не має вона засобів, щоб купувати все, що виходить по українськи, та навіть не годна цього довершити, якби й могла, бо українська друкована продукція в наших часах не тільки сильно зросла, а й дуже розкидана. Справді, де тільки тепер не виходять українські часописи й книжки — скрізь, не тільки на суто українських землях, але й на Далекому Сході (на Зеленому Клині) і за великим океаном — в Америці! Вже сама широчінь такої території нашої видавничої продукції не дає змоги стежити і збирати всі українські видання без помочі самого громадянства. А є багато таких друків, що про них навіть не дізнатися без помочі приватних людей (маємо на увазі ріжні дрібні друки, звіти, відозви, афіші, цінники, летючки й ін), навіть тут, у краю, а щож уже говорити про все те, що появляється десь за межами його, надто десь за горами, за морями...

Тож усі українські видавництва на цілому просторі західньо-укріанських земель та кольоній, взагалі скрізь поза УСРР, де гомонить українське слово і виходить українська книжка, повинні памятати про потреби української науки й посилати по два примірники кожного, наймешого навіть видання до бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, бо один примірник бібліотека має посилати до Книжкової Палати в заміну за висилані нею друки. Тільки газет вистане по одному примірникові, бо їх до Палати не посилається. Відноситься це в рівній мірі до всіх видавців, авторів, редакцій, народніх установ, товариств і організацій, друкарень і приватних людей! Не тільки в краю, але й головно поза краєм, бо в Галичині більшість українських видавництв уже звикла сповнювати свій національний обовязок. На жаль, тяжко добитися чогось зпоза краю. Отож нехай не буде відтепер ніодної книжки, ні одної брошури, газети, ні одного найменшого друку в українській мові, до концертової чи театральної оповістки включно, якіб не були прислані до Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка!

Бібліотека бо НТШ збирає рішуче все, що виходить у нашій мові, незалежно від змісту видання, від національних, політичних, суспільних переконань авторів чи видавців, незалежно від правопису, яким це видання друковане (кирилицею, гражданкою) фонетикою, чи етимологією (латинкою). Треба сподіватися, що всі, кому дорогі справи науки взагалі, а науки нашого народу зокрема, не відмовлять бібліотеці НТШ своєї помочі, та не вяжучися ніякими поглядами, партійними чи якими іншими, присилатимуть їй усякі видання, усякі друки в нашій мові, ким би й деб вони не були видані[1]).

Щоб розвіяти можливі непорозуміння, слід зазначити, що для бібліотеки мають вартість теж і всякі чужомовні друки (нпр. часописи), коли тільки є в них хоч рядок по українськи, або про український народ та його справи.

Отож памятаймо всі про бібліотеку НТШ.

Адреса бібліотеки: Бібліотека Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького, ч. 24. Léopol, ul. Czarnieckiego 24, Pologne.

Література про бібліотеку НТШ. Крім звідомлень, друкованих у Хорніці Т-ва, **диви: 1) Вол. Гнатюк.** Наукове Товариство ім. Шевченка.ЛНВістник 1925, кн. 7/8, ст. 329—332, кн. 10, ст. 175—177. 2) **Вол. Дорошенко.** Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Київ 1913, ст. 22—32; **3) Іван Кревецький:** Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові: а) ЛНВістник 1905, кн. 8, ст. 152—157; б) Львів, 1923, 16°, ст. 16 (популярна брошура), в) „Життя і Знання“ 1935, ч. 7/8, ст. 229—231.

[1]) Тому, що наші видавництва не розуміють як слід ваги громадження всієї української друкованої продукції в одному центральному книгозборі, легко доступному для студій, виданий під фірмою НТШ. український атляс не матиме даних про повоєнний розвиток українського друкованого слова на Закарпатті та в Америці. У відповідних діяграмах довелося для них спинитися на даних 1913 року! Може хоч отся стаття присоромить наших людей за горами та морями й спонукає їх доповнити збори бібліотеки тамошніми виданнями від часу війни, тим більше, що польська цензура вже не ставляє цьому ніяких перешкод.

Свята в краю.

ПОВІТОВИЙ „ДЕНЬ СЕЛЯНКИ“ В ЯВОРОВІ.

Філія „Союзу Українок“ у Яворові уладила в неділю 28. червня повітовий „День Селянки“. День почався богослуженням. Принагідну проповідь виголосив о. Микола Кушпіт. По богослуженні членки місцевих кружків „С. У.“ уставилися в чвірки і стрійними рядами перейшли містом до будинку гімназії Рідної Школи, що на її площі відбувся „День Селянки“. Перед уставленою трибуною в тіні старезних лип, що памятають ще часи короля Собіського, відбулася дефіляда. Перемаширувало 250 чвірок з таблицями своїх кружків. По дефіляді отворила цей радісний день голова філії „Союзу Українок“ у Яворові п. Галущакова У., що повитала відпоручниць зі Львова п. Білякову й Ґурґулівну, з Перемишля обі сестри Кульчицькі й ін. Опісля п. Білякова виголосила прекрасну промову, що її вислухали приявні жінки з надзвичайною увагою. По промові відчитала п. Велигорська Марія привіти, що наспіли від замісцевих і місцевих українських установ. З черги жіночий хор, що складався з членок усіх кружків, відспівав під уравою п. І. Шипайлівної гимн „С. У.“, що його приявні вислухали стоячи. Опісля слідували ритмічні масові вправи, що їх виконали сільські кружки під звуки орхестри й пісень: „Заплету віночок“ та „І шумить і гуде“. Жіночий хор відспівав 3 пісні: „Ой стою, стою“ (весільна), „Ой летіла зазуленька“ (народня), „Поїхав Івасейко“ (щедрівка). Вкінці членки кружків виконали танець „Криве коло“ й гагілки: Вяжіться огірочки, Ой зацвили фіялочки, Воротільниця .Вправ вивчила п. П. Левицька. Першу частину дня закінчила промовою п. Фільцова Я.

Г. РЕНО.

Дзеркало душі.

10. червня.

Найдорожчий Томі!

Ти вписав мені до мого альбому: „Листи це дзеркало душі і завдяки ним можна бачити людей найкраще!“ Ах, Томцю, я боюсь, що мій перший лист до Тебе може Тебе розчарувати! Ти певне до свого 25-го року життя мусів діставти вже багато любовних листів. Але як я, Твоя майбутня жінка, сама не знаю, що треба писати, щоб був любовний лист, і щоб Ти з мене не сміявся! Я так довго гризла ручку пера, аж найшла спосіб. Напишу Тобі попросту все, що діється довкола мене.

Наш маєток лежить на широкій широкій долині, зовсім самотний, далеко від інших. Коли мені мій тато сказав, що хоче провести літо на селі, стало мені дуже сумно. Але мама мене потішила, що я не надовго розстаюсь з Тобою, бо і так уже наше весілля восени.

Дуже мене тішить, що тато бере Тебе до свого банку. Ти бідний мусиш сидіти тепер у бюрі над усякими рахунками і якимись нудними паперами, а я тут бездільно гріюсь на сонці. Я чула вчора розмову тата з мамою. Тато вважає Тебе за дуже інтеліґентного, а мама при цьому сказала: „Нікому я не дала би своєї Лілі з таким довірям, як Томі, якого ми знаємо не від нині!“

Тут на селі нема ніякого молодого товариства. Недалеко є замок, куди ми вчора ходили з візитою. Кажу тобі смертельно нудно. Молодий барон у Твому віці поводиться зовсім як гімназист. На лиці має страшно багато веснянок і ввесь час дивився на мене. Але не потребуєш через це бути заздрісний, бо Твоя Лілі буде Тобі вірна навіки!

Як Тобі подобається отой зелений листовий папір? Я забрала зі собою цілу коробочку марок, бо за марками мусить наш старий Ляці їхати аж три години до найближчої пошти і напевне забув би їх наклеїти якби дістав гроші. Тепер я бодай спокійна, що лист дійде до Тебе. Ляці привезе мені листи від Тебе, на які так тужно чекаю.

Твоя назавсіди Лілі.

15. червня.

Дорогий Томі!

Ляці надурно їздив на пошту, бо не привіз мені від Тебе нічого. Чекав навіть на другий поїзд і вернувся аж уранці! Теж надурно.

Нині мої уродини! Кінчу 18 літ! Ти певне забув про це. Барон уже був у нас і приніс мені китицю чудових цвітів. Був такий зворушений, що аж гикався. Але його рожі чудові. Обіцяв мені позичити свого коня. Не потребуєш боятися. Буду їхати дуже обережно, щоб нічого мені не сталось.

Тато хотів би знати, чи Ти вже був на біржі. А Мама просить, щоб Ти пішов до пані Германової, яка має передати Тобі для неї комірець-імпріме.

Дорогий Томі! Правда, що Ти не підеш з донькою директора Мілера Евою на ту забаву до парку? Мушу признатись Тобі щиро, що не можу її стерпіти. У школі завсіди мені докучала. Вона трісне з заздрости, коли ми восени поберемось. На це тішиться вже тепер

Твоя Лілі

21. червня.

Томі!

Ляці їздить щодня на залізницю і вертається без листів. Мушу Тобі сказати, що це не якийсь старий економ, а молодий меткий хлопець, навіть непоганий. Він щодня миє собі руки, коли приходить до мене.

Завтра вранці їду з бароном. Він знаменито їздить верхи і Мама говорить часто, що він з дуже доброї родини. Тато розмовляє з ним багато про жнива і запросив його до нас на зиму. Дуже тішусь.

Ох, Томі! я передчуваю, що Ти був у Мілерів, з Евою. Як ти міг мене так скоро забути? Мама каже, що завсіди вважала Тебе за несолідного і Тато є тепер тої самої думки.

Мій кінь дуже дикий. Я певна, що зі мною трапиться якесь нещастя.

Лілі.

26. (!) червня.

ВПоважаний Пане!

Це мій останній лист до Вас і можете мені навіть не відповідати. Я вже навіть не беру собі до серця того, що Ляці знову вернувся з пошти з порожніми руками. Але майбутня баронова і так не повинна приймати листів від молодого чоловіка без виховання. Барон освідчився нинішньому Татові і Тато сказав, що і так не може приймати до своєї фірми якихось молодих людей, що не мають ніякого становища і нічого не вміють.

Я сама відвожу цей лист на пошту і одночасно відсилаю Вам заручиновий перстень, який Ви мені подарували на Різдво. Бажаю вам доброї забави з панною Евою Мілер.

Леонія Франк.

P. S. Прошу вибачити, що папір трохи мокрий, залишив плями. Дощ падав крізь вікно.

У перерві між першою і другою частиною оглядали всі учасниці виставу рідного промислу, розміщеного в будинку Рідної Школи.

Друга частина імпрези відбулася в Нар. Домі. Зложилися на цю частину: сільське весілля в с. Черниляві й показ народньої ноші. Перед виставою виголосила п. М. Велигорська відчит, що пояснив цілу програму, підкреслюючи значіння хороводів, гагілок, щедрівок, опісля весільних пісень і весілля та вкінці народньої ноші. Весілля відіграли членки й чени кружка „С. У.“ і читальні в Черниляві. Режисером і конферансієром був Вахулович Микола, знаний діяч з Черниляви. Усі актори вивязалися зі свого завдання знаменито й вивели перед очі видців старовину, що вже виходить з моди.

По весіллі відбувся показ народньої ноші, що усвідомив нам красу народньої ноші і слабодухам показав, що не треба стидатися народніх звичаїв і ноші та міняти її на фабричний крам. Поодинокі строї пояснила п. М. Велигорська, а один стрій з села Серафинець п. І. Ґурґулівна. Показано типи строїв: полтавського, сокальського, бойківського, лемківського, гуцульського, яворівського, буковинського й покутського.

Видців коло 3 тисячі. Цілість випала чудово. Дисципліна взірцева. Усі членки „С. У.“ виконали свій обовязок вдоволяюче і можуть бути горді на свою першу імпрезу. Погода була ідеальна. Впорядчиці, що на їх чолі стояла п. Олена Харамбурова, сповнили своє завдання як слід. Загальний провід мала і програму дня уложила п. М. Велигорська.

10-ЛІТТЯ СЕЛЯНСЬКОЇ СПІЛКИ В БОГОРОДЧАНАХ.

Богородчанській судовій окрузі не велось на кооперативному полі. В 1928 р. збанкротував Повітовий Союз Кооператив, пізніше кооп. „Учительська Спілка“, вкінці і кред. кооп. „Народній Дім“ попала в стан нечинности й невиплатности. Одначе рівночасно тихо, але солідно працювала нова кред. кооп. „Селянська Спілка“, основана 1926 р. Керуючі органи її мали пильний звязок з надбудовами, виконували дбайливо всі вказівки кооперативного проводу і не толерували несолідности в рядах своїх членів — це забезпечило її постійний зріст і розвій, не зважаючи на непригожі обставини і перешкоди від того гурту осіб, котрий проводив в упадаючих кооперативах і в кількох інших засмічених установах. В Селянській Спілці постійно зростали власні капітали і скількість членів, а солідність їх у сплаті зобовязань була така добра, що кріза ніяк не захитала її живої позичкової діяльности. Тому у змаганнях за найліпші висліди кооперативної праці за 1935 р. РСУК признав Сел. Спілці перше відзначення у кредитовій кооперації. Тому святочний ювилей з приводу її 10-літнього існування, уладжений 28. червня ц. р. був для Богородчанської округи великим моральним поратунком: зібрані маси кооператорів переконалися, що навіть у найтяжчих обставинах совісне виконування обовязків керуючими органами кооперативи мусить принести добрі успіхи.

Ювилей почався панахидою по померших членах, яку відправив о. З. Кисілевський, парох Богородчан, разом з о. д-ром Василиком, віцеректором Дух. Семинарії у Станиславові та о. Микитюком, катехитом у Станиславові. По панахиді перейшов похід на площу в гарно положенім саді п. Д. Мартинця, де о. пар. Кисілевський відправив полеве богослуження, а о. віцеректор д-р Василик виголосив гарну проповідь у християнсько-патріотичнім дусі, з бесідницьким патосом. Після того святочну академію відкрив член Надз. Ради Іван Ґушул, селянин з Пожівки, витаючи представників найвищого кооперативного проводу: сен. О. Луцького та дир. С. Кузика і представників інших кооперативних надбудов та культурно-освітніх установ. Перший промовив сен. О. Луцький, що з питомою йому недосяжною красномовністю подав зібраним ідеольогію української кооперації. По нім справник Селянської Спілки д-р О. Когут подав відомости про її 10-літній розвій, пояснюючи поодинокі ділянки на гарно вирисованих діяграмах, з котрих одна виказувала, що за перших 10 літ свого існування Селянська Спілка дала зі своїх зисків 5.000 зол. на національні потреби. Велике моральне значіння для української кредитової кооперації має той поступок керуючих органів Сел. Спілки, що долярові вкладки виплатила вона своїм вкладчикам, не зважаючи на девалюацію доляра, у первісній висоті 8.90 зол. Опісля дир. С. Кузик незвичайно ясним і наглядним способом представив завдання і цілі кредитової кооперації взагалі й української зокрема. Відтак витав ювилейне свято дир. К. Вісьневський від Украінбанку у Станиславові, адв. д-р М. Лабій від Пов. Союзу Кружків „Р. Ш.“ у Станиславові, Федір Савчин (Ст. Богородчани) від читалень „Просвіти“ і Дм. Макар (Глебівка) від кооператив. Відчитано кількадесять письменних привітів, у першу чергу привіт від Українського Т-ва Допомоги Інвалідам, котре рівночасно прислало Сел. Спілці грамоту члена-добродія за жертвенність. Вкінці представник ОСУК у Станиславові дир. М. Швалюк, витаючи свято від ОСУК і від Філії „Сільського Господаря“ у Станиславові, в коротких словах вияснив потребу тісної співпраці кооперації з „Сільським Господарем“ та подякував священникам, представникам кооперативного проводу і гостям.

Відспіванням національного гимну закінчилося свято — вияв здорових та ідейних сил української кооперації і дбайливости національного кооп. проводу за її будуччину.

Учасник.

---

30. червня.

Найдорожчий мій єдиний Томі!

Сиджу на пошті і не знаю, чи сміятись чи плакати. Я дістала тепер Твоїх шість листів і пять листівок усі нараз і страшно щаслива. Чи Ти знаєш, чому Ти досі не дістав від мене ані слова? Я зовсім не була хора, ані не забула Тебе, люблю Тебе так само, але наш парубок Ляці щодня їздив до шинку, коли ми висилали його на пошту і зовсім не висилав моїх листів. Сам нині признався, що відклеював марки з моїх листів, щоб мати за що випити, бо мав страшну спрагу. Мої родичі нічого не знають, що я досі не діставала від Тебе ніяких листів, бо були би цим дуже журились. Вони будуть дуже тішитись коли Ти до нас приїдеш і привезеш Татові біржеві новини, а Мамі комірець від пані Германової.

Якби Ти знав, як я страшенне за Тебе боялася! У листах, які я висилала до Тебе щодня, Ти був би найшов усю мою тугу та найніжніші почування, яких певно не вміла так щиро передати ніодна жінка у світі. „Листи це дзеркало душі і завдяки ним можна бачити людей найкраще!“ — Ти вписався мені так до мого альбому.

А мої листи, мої ніжні листи повні любови Ляці спалив!

Цілую Тебе 1000 разів і тішусь, що не потребую більше писати, бо і так приїдеш зараз.

Твоя Лілі.

Перекл. а. б.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

В Швеції у Фамон відбувся 9. міжнародній зізд пластунок.

Японські судна що раз то частіше ловлять безправно рибу на совітських територіяльних водах. Влада СССР буде потягати японських капітанів до відповідальности.

Палестинський великий муфті заперечив вістку, немовби він предложив проект компромісу вдоволяючися хвилевим стриманням жид. імміграції.

Румунський військовий суд у Крайові судить 19-ох комуністів під проводом жінки совітського ґенерала Анни Павкер. Сподіються високих кар.

Німецьку поліцію сцентралізовано під проводом шефа Штурмштафель, Гімлера. Вона буде тепер ділитися на умундуровану — порядкову та неумундуровану — кримінальну і політичну.

Чужинці у Палестині домагаються королівської комісії. Вони пропонують, щоб хвилево стримати імміграцію до Палестини і скликати жидівсько-арабську конференцію.

КРІВАВІ БОЇ З МЕКСИКАНСЬКИМИ СТРАЙКАРЯМИ.

МЕКСИК, 3. 7. ПАТ. Мексиканські урядові війська опанували місто Меріда після кріваних боїв зі страйкуючими шоферами автобусів і таксівок, що получилися з анархістами. 13 осіб убитих, багато ранених.

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльоччків Р. Ш.

З організаційного руху.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА ПІДКАМІНЕЧЧИНИ К. БРОДІВ.

Дня 29. червня ц. р. відбувся у Підкамені зізд мужів довіря УНДО і представників тих місцевостей, які виділено з ПНК Броди в підкамінецький політичний район. Заступлених було 16 місцевостей 60-ти відпоручниками і 24-ма мужами довіря. На зізд явився пос. **Володимир Кузьмович**, який у півторагодинному рефераті представив сучасне політичне положення українського народу і подав перегляд праць Української Парляментарної Репрезентації та Проводу УНДО. Після цього відбулась оживлена дискусія, в якій забирав голос цілий гурт промовців. На запити давав основні відповіди пос. Кузьмович. Замітні були голоси представників молоді, з яких деякі явилися зі сусідньої Золочевщини. Питання і сумніви молодих дискутантів торкнулись дуже далекосяглих ідеольогічних підстав української національної політики. Молоді дискутанти підійшли до питань т. зв. нормалізаційної політики поважно і річево.

Політична нарада покінчилась ухваленням резолюцій з висловами повного довіря й апробати діяльности Української Парляментарної Репрезентації і Проводу УНДО.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА В СУХОВОЛІ, ПОВ. БРОДИ.

Тогож дня вечором на запрошення представників громади Суховоля, явився там пос. Кузьмович і відбув з ними нараду, яка торкнулася пекучих льокальних справ. Після наради зреферував п. Кузьмович праці Української Парляментарної Репрезентації і теперішне політичне положення українського народу. Дискусія була теж замітна тим, що в ній забирали голос два молоді студенти, з яких один виявив незвичайну політичну зорієнтованість і розумний підхід до політичних справ. Забирали теж голос місцеві селяни, що в числі коло 150 людей, мужчин і жінок, заповнили вщерть місцеву читальню „Просвіти“. Селяни дякували послові за приїзд і просили заопікуватись важними для них місцевими справами.

Волинські дивогляди.

Істнує в Луцьку українська приватна ґімназія, одна з трьох на всю Волинь. А директором у тій ґімназії є п. Л. Білецький. Очевидно, що у ґімназії викладають польську мову. Але чому на цю посаду запросив директор поляка п. Войцеха Возя, це вже не зовсім зрозуміле. Ще гірше, що цьому вчителеві п. директор зволили доручити становище виховника у другій клясі нового типу, себто господаря кляси та ще й ролю керманича літературної секції при загально-ґімназіяльній самоуправі учеників. І ось п. Войцех Возь має змогу виконувати свою історичну місію, як член польської суспільности — нести польську культуру в ряди українців — і це у станиці, що має бути національною твердинею. І виконує її ревно; ніколи інакше не говорить з учениками української ґімназії, як тільки по польськи, бо навіть і не знає української мови. А як керманич літературної секції організації учеників, замісць української літератури, студіює з ними виключно польську літературу. Для повноти образу слід додати, що є і були у ґімназії свої українські сили, що моглиб виконувати функції, які директор доручив п. Возю Войцехові. Що більше, директор всупереч педаґоґічній засаді відібрав виховництво 2-ої кляси від попереднього виховника тієї кляси та передав його п. Возю.

І це все діється у ґімназії, що держиться виключно матеріяльними зусиллями самого українського громадянства та лежить у центрі Волині, на очах воєвідської влади. Чи п. Білецький коли-небудь застановлявся над тим, що його тактика чейже не замикається лише в стінах ґімназії, якої директором він є, а має вплив на всю освітньо шкільну політику уряду супроти українського громадянства?! А друге: чи п. Білецький відчуває свій обовязок іти разом з українським громадянством в його загально-національних змаганнях за рідну школу та рідного вчителя? Хай би взяв приклад для себе п. директор Білецький хоч би з того самого п. Войцеха Возя. Чи не розуміє п. Білецький, як він виглядає в очах своїх учеників на тлі порівнання його з тим-же учителем-поляком?

В КИТАЮ СПОКІЙНО.

ШАНГАЙ, 3. 7. ПАТ. Нанкінська й кантонська влада заперечують вчорашню вістку аґенції Домеї про бої в Гунані. На ділі вони спокійно чекають рішення Куомінтанґу, що має зібратися 10. ц. м.

Про те, чого не було.

У відповідь „Громадському Голосові".

„Громадському Голосові" і до війни і по війні наше сокільство не по нутру, хоча багато радикалів було членами сокільської організації. Як виходить із статті в „Громадському Голосі" ч. 25 з 4. липня під наг. „Цікавий народній фронт", то наше сокільство йде нібито рука в руку з комуністами. Щож не подобається „Громадському Голосові"? Чи те, що соколи складали вінки на могилі Івана Франка в дні 21. VI. з нагоди 20-ліття його смерти і не побили при могилі комуністів? Виходило би, що найбільше болить редакцію „Громадського Голосу" те, чому соколи не спрофанували могили. А що звітодавець „Громадського Голосу" не був на місці, видко з того, як представляє хід цілої події.

А було воно так: Комуністи прибули по год. 11 на цвинтар і зложили свої вінки. Мабуть ждали на соколів, щоб довести до провокації. Соколи прийшли, зложили свої вінки у стіп пам'ятника і відійшли без ніяких окликів зі сторони комуністів. Всі комуністи очевидно говорили між собою по українськи.

Чи на думку „Громадського Голосу" мали соколи комуністам боронити вшанувати Франка? До того не мають вони права, а знимка з вінками найліпше свідчить, що ніхто нічиїх вінків не пересував і не було ніякого нарушення національних барв. Навіть досі вінки із стяжками лежать на свому місці.

Диво, чому „Громадський Голос" так розпинається нібито над зневагою національних барв, коли того не було, дивне тому, що сам „Гром. Голос" більше любить інтернаціональну барву... Здається, ліпше було би, якби піклувався своїми „Каменярами", бо соколи вже повнолітні і мають давно свою напрямну та не плентаються в інтернаціональному „Сасі", як „Каменярі".

Blue boy.

Труднощі Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 3. 7. ПАТ. Кінець зборів Ліґи Націй зближується — нинішнє засідання виповнили нецікаві промови представників Португалії, Еспанії, Куби, Еквадору, Перу та Франції. Труднощі почнуться щойно тепер, в насуває їх зредагування резолюції, що малаб обняти дуже ріжноманітні погляди, які виявили теперішні збори. Франція при правдоподібній підтримці Англії бажалаб щоби резолюція була як найбільше приємлива для Італії — французька делеґація комунікується з Римом, щоб узгіднити текст деклярації. Не погоджуються на нову компромісову розвязку т. зв. невтральні держави, Мала Антанта та республіки латинської Америки. З огляду на ці труднощі резолюцію зредагують і предложать до затвердження здається щойно завтра.

САМОГУБСТВО НА САЛІ НАРАД.

ЖЕНЕВА, 3. 7. ПАТ. Нинішне засідання Ліґи Націй перервав гук револьверового стрілу, яким відібрав собі життя фотографічний репортер „Прагер Прессе" Степан Люкс, прогнаний з Німеччини жид. З листів, які самовбивник написав до англійського короля, французького президента і ін., можна вносити, що він зійшов з глузду.

НЕГУС НЕ ЇДЕ ДО АБІСИНІЇ.

ЖЕНЕВА, 3. 7. Райтер. Абісинська делеґація заявила, що питання повороту негуса до Абісинії взагалі ніхто не брав під увагу. Після зборів Ліґи Націй він виїде до Льондону.

Ширіть наш часопис!

Премієр на терені кривавих подій.

РУДКИ, 3. 7. ПАТ. Премієр ген. Славой-Складковський зупинився у своїй інспекційній подорожі на 2 години у Комарні, щоби на терені страйку та кривавих заворушень. Йому товаришить міністер рільництва Понятовський та львівський воєвода Беліна Пражмовський.

Сирівці і гроші як підстава міжнародних конфліктів.

СИРІВЦІ І ЕКОНОМІЧНЕ ЗАМИРЕННЯ ЕВРОПИ.

Гітлер поволі приготовляє відповідь на англійський квестіонар. З німецьких поінформованих кол виходять поголоски, що цю відповідь буде супроводити меморандум, **„якого ціллю є економічне замирення Европи, а головну ролю в ньому буде відгравати питання сирівців".**

Питання сирівців це сама по собі проблема, яка тісно вяжеться з концепціями про монетарні системи взагалі, а зокрема з розумінням гроша як „товару" (капіталістична система), чи як тільки засобу товарообміну. Тому розглянемо питання сирівців у світлі боротьби між цими двома поглядами. Недавно питання сирівців порушив був англійський міністер закордонних справ С. Гор у звязку з проектом полагдження англійсько-італійського конфлікту у справі Абисинії. Як відомо, цей проект намітили у порозумінні з тодішним французьким премієром Лявалем, який був також прихильником економічного замирення Европи. І що сталося? Під впливом Льондонської Сіті (осідку інтернаціональної фінансієри), яка домагалася санкцій проти Італії, Гор мусів уступити. А під напором французької лівиці, нині найбільше „правовірної" опори міжнародного капіталізму в Европі, мусів уступити і Ляваль. На їх місце прийшли — в Англії Іден, муж Льондонської Сіті, — з у Франції „соціяліст"-міліонер Блюм, який після великої перемоги у виборах не знайшов спільної мови з паном Аттлі, провідником англійської незалежної соціялістичної Лейбур партії, але знайшов спільну мову з Іденом, заявивши свою льояльність супроти вимог інтернаціональної фінансієри.

КАПІТАЛІСТИЧНА СИСТЕМА ЗАКОРДОННИХ ПОЗИЧОК І СВІТОВА ЕКОНОМІЧНА КРІЗА.

Отже в сучасну пору йде в світі боротьба поміж двома таборами з протилежними поглядами на економічну політику. Один табор це прихильники старого ладу, себто інтернаціональної капіталістичної системи, якої вимогами є: зрівноважені державні буджети, активність білянсу закордонної торговлі (себто перевага суми експортів держави над сумою імпортів), золотий монетарний стандард, свобода вивозу і довозу золота (рівнозначна з підпорядкуванням монетарних систем держави під контролю і диктат міжнародних банкирів) та **свобода у признаванні закордонних позичок**. У жаргоні сторонників цієї системи ці засади називаються „здоровими фінансовими засадами". В краю ця система веде до монополізації, створення тяжкого промислу при рівночаснім знищенню хліборобства і ремісництва, до ослаблення покупної сили домашнього населення, до пролетаризації та безробіття. Звідси один крок до бюрократизації та сервілізму. Зріст тяжкого промислу і ріжних мамутових концернів веде до великої експансивности супроти інших країв та держав, до економічної боротьби за опанування світових закордонних ринків, а згодом часто і до збройних конфліктів. Досить пригадати роки безпосередньо перед р. 1914, коли-то велика експансивність німецького промислу і закордонної торговлі і через це страх англійського промислу та торговлі були одною з головних причин вибуху світової війни.

Щодо питання сирівців, то тут їх дистрибуція залежить виключно від закордонних позичок і спекуляцій міжнародного капіталу, бо в інтересі інтернаціональної капіталістичної системи лежить **свобідне признавання закордонних позичок**, себто можливість льокувати капітал довільно в тих країнах, де ті позички мають забезпечений найбільший дохід. Давати закордонні позички можна тільки: 1) при вільній конкуренції щодо дистрибуції і цін товарів, 2) при свободі вивозу і довозу золота та 3) при умові, що держава, яка хоче дістати позичку, запровадить у себе монетарну систему сперту на золотий стандарт, щоб так забезпечити зворот позички з процентами в повновартісній валюті, о-пертій на золоті, а не у валюті обезціненій. Найліпшими клієнтами для закордонних позичкодавців є держави з найнижчими ціновими рівнями, себто де кошти продукції, головно робітничі платні, — найдешевші. Чому? Бо позички і проценти можна остаточно сплачувати тільки в товарах, які держава, що дістала позичку експортує до держави давшої позичку. Щойно коли експортовані товари не вистачають на покриття довжних рат, мусить довжна держава покрити ріжницю золотом. Одначе відплив золота з держави зі золотим стандардом потягає за собою — через зменшення грошевого засобу — дальшу знижку цін товарів, ослаблення покупної сили на домашніх ринках та таке обіднення, яке може остаточно довести до економічного краху. Тому дана держава буде старатися за всяку ціну сплачувати **позичку в товарах**, то значить, що мусить оферувати свої товари віритеслеві дешевше, ніж інші краї. Іншими словами: позичкодавець дістане за свою позичку більше товарів в державі з нижчими цінами, ніж у державі з вищими цінами. Тому власне позички йдуть найбільше до держав з найнижчими цінами. Інші держави, щоби не стратити ринку для своїх товарів, мусять також знижувати свої ціни і т. д.

Так першим і найголовнішим наслідком закордонних позичок є загальна знижка цін у цілому світі. Алеж знижка цін товарів є можлива тільки при знижці коштів продукції та обмеженні публичних видатків держави. Знижити кошти продукції можна або через знижку робітничих платень, або при помочі раціоналізації, себто упрощення продукції при помочі нових, більших машин, для обслуги яких потрібно менше людських рук, які тоді стають „безробітними". Обмежити публичні видатки держави можна знижкою платень урядовцям та омеженням публичних робіт і т. д. Отже дальшим наслідком закордонних позичок є загальна знижка робітничих та урядничих платень, обмеження державних видатків (щоб утримати буджет у рівновазі) та зростаюча безробітність. Все це дальше ослаблює покупну силу громадян і остаточно доводить до такої світової кризи, як ось сучасна, де при величезнім надбутку товарів люди голодують і без праці страждають.

СПРОТИВ.

Проти цього табору, **головнож проти практики закордонних позичок**, починає в останніх роках рости і набирати організованих форм новий табор реформістів, які є проти того, щоб монетарні і кредитові системи держав були під контролею інтернаціональних банкирів, але домагаються, **щоб грошева політика була під контролею держав.** Проти стабілізації монетарних систем на підставі золотого стандарду та проти колисання цін внаслідок вільної конкуренції (як цього вимагають міжнародні банкирі) вони ставлять домагання стабілізації цін товарів. Проти віри в потребу активности закордонного торговельного білянсу вони хотять зміцнити внутрішню покупну силу населення через пропорціональне вирівнання цін продуктів промислових та хліборобських. Вони є за якнайбільшою консумцією вироблених дома товарів, а торговля з закордоном повинна відбуватися простою виміною надбутку деяких товарів одної країни за такі надбутки інших країн. Вони хочуть оперти заграничну торговлю на умовах між поодинокими державами, при стабілізації цін та при державних запоруках. Сюди спадає в першій мірі **питання сирівців**, питання їх справедливішого поділу поміж поодинокими націями. Нпр. між-

державна „умова" у справі сирівців означає, що самі держави регулюють і поділ і ціни сирівців, а це виключає капіталістичну вільну конкуренцію. Умова між державами може зробити зовсім **непотрібними закордонні позички**, бо товарообмін між тими державами відбувається під державними запоруками і кредитами.

Р. М.ий.

(Докінчення буде).

Комунікат У. П. Р.

Подаємо до відома всіх інтересованих осіб, які в особистих справах зголошуються до поодиноких послів чи сенаторів, що коли хочуть дістати відповідь, повинні долучувати відповідну поштову марку на лист або на зворот документів.

У громадянських справах будемо друкувати відповіді у партійному органі „Свобода".

Секретаріят
Української Парляментарної Репрезентації.

Закарпаття.

СТУДЕНТСЬКИЙ КОНГРЕС В УЖГОРОДІ.

З нагоди 15-ліття істнування „Союзу Підкарпатських Українських Студентів" відбувся в неділю 28. червня ц. р. в Ужгороді ювилейний конгрес закарпатського студентства з такою програмою: 1. В год. 8-ій Служба Божа в ужгородському катедральному храмі. 2. В год. 10-ій відкриття конгресу в Народньому Домі „Просвіти" — Ужгород, вул. Другетова ч. 21. 3. Реферати виголосили: д-р Стефан Росоха: „Організаційний розвиток українського закарпатського студенства"; студ. техніки Єлисавета Кузьміна: „Соціяльне положення закарп. студентства"; студ. прав Василь Івановчик: „Життя українського закарп. студентства у Братиславі" і студ. природн. наук Юрій Кене: „Завдання закарпатського студентства у праці серед народу". 4. Привіти. Дискусія над рефератами. Ухвалення резолюцій. 5. В год. 16-ій дискусійні сходини студіюючої молоді разом зі старшим громадянством у справі соціяльного забезпечення закарпатських високошкільників. Д-р Стефан Росоха виголосив реферат на цю тему й подав проєкт статутів „Товариства допомоги українським студентам". Вечором відбулися студентські вечерниці теж у Н. Домі.

Конгрес попередили звичайні річні загальні збори Союзу Підкарп. Українських Студентів у Празі дня 27. червня ц. р.

*

В шкільному році 1935/36 покінчили студії та осягнули ступінь доктора отсі члени „Союзу П. У. С.": доктори прав: Микола Попович (Луг—Бичків), Степан Росоха (Драгово), Осип Рущак (Волове), Осип Січ (Хуст) і доктор медицини: Іван Сакач (Білки).

ЗДВИГ СОКОЛІВ В УЖГОРОДІ.

В днях 27—30. червня ц. р. приїхала на Закарпаття велика прогулька соколів з 8-ох моравсько-шлеських округ, щоб оглянути наші більші міста, як Ужгород, Мукачів, Сваляву, Берегів, Хуст, Рахів та Ясіне. З цієї нагоди в неділю 28. червня ц. р. відбувся в Ужгороді великий здвиг 4.000 соколів і сокілок, який витало із захопленням населення Ужгороду, цивільна та військова влада. В поході соколів взяли теж участь українці, члени „Просвіти", які виступили з просвітянською орхестрою, жовто-блакитними і державними прапорами. Окрему ґрупу в поході творили теж москвофіли. Крім того українські хори: учительський краєвий і „Бандурист" виступили спільно з двома точками на академії дня 27. червня ц. р. на площі клюбу УАЦ, а гурт наших танцюристів з народніми танками. В неділю 28. червня ц. р. краєвий учительський хор улаштував самостійний концерт у салі кіна „Радіо".

По вправах соколів відбулася в неділю вечором святочна вистава в краєвім театрі. В понеділок чеські гості поділилися на чотири групи і розїхалися оглядати Закарпаття.

Конференція Єпископату Гр.-Кат. Галицької Церковної Провінції.

В митрополичій палаті у Львові відбулася дня 27. червня ц. р. конференція наших владик. У ній взяли участь: Митрополит Кир Андрей, Преосв. Кир Йосафат Коциловський з Перемишля, Преосв. Кир Іван Лятишевський зі Станиславова, Преосв. Кир Григорій Лакота з Перемишля і Преосв. Кир Іван Бучко. Предметом конференції були актуальні церковні справи.

Іменування секретаря Конґреґації для Східної Церкви.

Св. Отець на останній Консисторії іменував кардиналом **Евгена** Тіссерана, віцепрефекта Ватиканської Бібліотеки, великого вченого і знавця Сходу. Одночасно Св. Отець іменував кард. Евгена Тіссерана секретарем Конґреґації для Східної Церкви. З його іменуванням звязує цілий Схід великі надії, бо кард. Тіссеран знаний зі своєї високої культури, ерудиції й ініціятиви.

Жертвами крівавих подій у Комарнянщині 6-ох українців.

Виїзд наших послів до Острова.

На терен крівавих подій в Острові коло Комарна виїхали посли: д-р Ст. Витвицький і Г. Тершаковець. Посли ствердили на місці, що між вбитими є трьох українців, а трьох тяжко ранених українців померло у шпиталі. В шпиталі лежить ще один ранений українець та 6-ох поляків. Убиті та ранені — це безробітні або малоземельні селяни зі сіл Погорець, Конюшок Королівських, Голодівки й Острова Погорецького.

В пятницю приїхав до Острова прем. Складковський і мін. Понятовський. В суботу прийшов до Острова інспектор праці з львівського воєвідства, бо страйк рільних робітників тріває далі.

Лише 4 жертви заворушень у Переворщині.

Як виходить зі спростування ПАТ-а, підчас заворушень у Переворщині від поліційних куль згинуло не 8 осіб, лише 4.

З технічних причин не могли ми вже спростувати цієї цифри на 1. сторінці.

„Літаючі учителі" з Ужгороду у Празі.

Прага, 1. липня 1936.

Так написали чеські часописи, коли в пятницю 26. червня ц. р. прилетіла до Праги І. дружина Спортового Клюбу „Русь" з Ужгороду, щоб на другий день станути до змагань у копанім мячі з одним з найліпших чеських клюбів: Вікторія Жіжков. Між грачами переважали учителі та й від того ця назва. Вже довго передтим було велике зацікавлення ужгородськими грачами, а те зацікавлення ще збільшилось, коли вони перші зі спортовців прилетіли до Праги на змагання літаком. Були дуже сердечно привитані, а в Ужгороді на дорогу випроваджали їх з великою парадою, в якій брав участь сам ґубернатор Грабар, що щиро займається всіми проявами культурного життя своєї країни.

Чеський нарід знаний з того, що дуже плекає культуру тіла та займає визначне місце в міжнароднім спорті, тож могли бути побоювання, що наші будуть слабими суперниками знаменитих чеських грачів. Змагання відбулися за здобуття місця в державній лізі. Та побоювання були неоправдані, бо ужгородські змагуни показалися знаменитими грачами, які визначались незвичайною чуйністю, поготівлям і витревалістю. На початку гри були дещо повільні і радше пізнавали способи гри свого сильного противника, який мав і ту вигоду, що був у себе дома і знав добре кожну пядь землі; але в дальшій грі зручним ударом Крайняка здобули наші ворота. Вікторія лише з великим трудом здобула перевагу з кінцевим вислідом 3 воріт, коли Русь здобула 2 воріт. Слід згадати знамениту гру Кобзяра, що стрілив другого голя, та незвичайну чуйність і певність резервового воротаря Федака. Грачі ввесь час уміли добре слідити за мячем, а в потребі по мистецьки відбивали головою. Їх програна є властиво виграною, бо треба знати, що мали до діла з грачами, в яких є всі найліпші прикмети гри. Спортовці Праги вже нині висловлюють свої побоювання, чи Вікторії пощастить удержати свою перевагу при найближчій стрічі з Русю на її грищі в Ужгороді.

На змаганнях було коло 6.000 гостей, які виявляли для Руси багато симпатії, що хвилинами перемінялась у бурливі й одушевлені овації.

Яр. Олексенко.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Закінчення курсу садівництва УТГІ. Дня 5. червня ц. р. в УТГІ вийшли з друку останні лекції — 19—20-а (сторінки 237—259 в 4°) **курсу садівництва овочевого та ягідного.** Цей курс написали чотири наші фахівці з царини садівництва, а саме: лектор Української Господарської Академії вчен. агр. Й. Мельник, інж. А. Гнатовський, інж. М. Боровський та дир. Т. Цебро-Дубровський. Зміст курсу редаґувала Комісія в складі: проф. Б. Іваницький (л.л. 1—10), проф. В. Чередіїв (л.л. 1—16) та доц. Вікт. Доманицький (л.л. 1—20); редакцію мови перевів доц. Вікт. Доманицький. Курс ілюстрований 188 малюнками та рисунками, які артистично виконав інж. В. Добровольський. Впис курсантів на цей курс, як і на інші курси УТГІ продовжується. Звертатися на адресу: Ukrajinsky Technicko Hospodarsky Institut. Podebrady, Tchecoslovaquie. Оплата за цей курс (з підручником) — 80 кор. чеськ. Самий підручник — 65 кор. ч. з пересилкою.

— Підготовляються у Празі до вистави „Проданої нареченої" в київськім театрі. У Празі перебуває тепер делеґація київського українського державного театру на студії відомої чеської опери „Продана наречена" Сметани, яку задумують виставити в Київі. До делеґації входить: дириґент Йоріш, режисер Манці і декоратор Хвостов. — При цій нагоді слід пригадати, що оперу „Продана наречена" виставляв у Києві прегарно театр Садовського, а в Галичині виставляли її нераз українські театри і перед війною і по війні.

— Українська Спілка ім. Івана Мазепи (УСІМ) у Празі відбула свої річні звичайні загальні збори в домівці „Просвіти" 27. VI. ц. р. Спілка має на цілі плекати культ Мазепи та збирати матеріяли про нього. По зложенні звітів з діяльности та касових рахунків вибрано нову управу, до якої ввійшли два нові члени. В пляні праці намічено низку викладів на осінь. (О—ко).

— В роковини бою під Зборовом. Минулого вівтірка відбулося в Празі свято з приводу роковин бою під Зборовом. У святі взяли участь військові відділи і населення. В минулих роках приїздила звичайно делеґація з Чехословаччини на могили поляглих чехословаків під Зборовом. Чи приїде й цього року, не відомо.

— Вистава тканин. У салях Промислового Музею (вул. Гетьманська 20) уладжено виставу льняних і льняно-вовняних тканин. Цьогорічні експонати відзначаються декоративною помисловістю і є дуже дешеві. Вистава отворена від год. 9-ої до 14-ої.

— Кого вибрали віцепрезидентом м. Львова. В четвер вечором відбулося засідання ради міста Львова, на якім вибрали Францішка Іжика віцепрезидентом міста Львова.

— Суд на відпустці. Вчора почалися літні ферії в найвищих судових установах. Найвищий Адміністраційний Трибунал відложив розгляд усіх справ до 1. вересня ц. р.

— „Львовскі Дзеннік Народови" проти Польського Радія. Згаданий часопис виступає з обуренням проти Польського Радія за те, що подаючи вістки про останні „подвиги" ендеків

дає рубрику: „Злочини членів народової партії". Часопис уважає це за нетактовне, бо радіо має багато абонентів між ендеками. Чому, питає автор статті, радіо не вводить рубрики „Злочини санації", або „Злочини жидів"?

— **Залізничі знижки до Гдині.** З нагоди „Гдинських Торгів", можна дістати 75-відсоткову залізничу знижку на поворотну дорогу з Гдині. В тій ціли треба викупити карту участи в „Орбісі" або в Товаристві Спальних Вагонів. Де нема згаданих бюр, карту участи можна дістати в кіосках „Руху". Щоби знижка була важна, треба виїхати до Гдині найпізніше 12-го липня, з поворотом найпізніше 15-го липня.

— **Велика морфіністична афера у Львові.** Поліція арештувала Озіяша Брандеса, вже караного за торговлю наркотиками, який після відбуття кари дальше займався своїм „шляхотним" ремеслом на спілку з Леопольдом Вольфом. Щоб здобувати клієнтів, спільники робили їм з початку застрики дуже дешево, опісля, коли зробили їх невільниками налогу, брали по 5 зол. за один застрик грама морфіни. Деякі жертви зовсім зруйнувалися матеріяльно, купуючи дорогий наркотик.

ВІДГУКИ ДНЯ

В місячну ніч.

Коли тільки місяць вийде на вечірнє небо і спиниться, щоб оглянути розмріяний Львів — пригадую собі... Черче. Чомусь не що іншого, а власне — Черче, український Карльсбад, чи як дехто твердить — український Марієнбад.

Вода і Черче, купелі і Черче, але чому місяць і Черче?!...

Бо найкращі мої враження з Черча були при місяці і — ніде правди діти — Черче при місяці найкраще презентується.

Вчора знову стояв на небі чудовий місяць і знову мої думки полинули в сірково-боровиновий закуток Рогатинщини. Там, над берегом річки-безіменки, стояло колись поганеньке село, з болотнистими дорогами і мочароватим вигоном. Коли падав дощ, або світило сонце — ніхто не захоплювався ним, але коли виплив на небо місяць, а зійшлося під його промінням симпатичне товариство — можна було нахлипатись вражінь на цілі роки.

Памятаю, приїхали до Львова черчанські делєгати, походили по банках і банковцях, а врешті зайшли до покійного Федя Федорціва. І тут щойно було вирішене, що Черче мусить стати „бадом".

А після того була місячна ніч у Черчі і симпатичне товариство, що приїхало подивитись і на собі випробувати спасенні води. Ще тоді ніхто не знав, що то „девятка", а що „вісімка", пили одну й другу і — обі помагали на гумор та на голос. Бо цих двох річей треба було конче в оту прекрасну місячну ніч.

Там, де тепер стоїть „водопійня", був конець вигону, два-три джерела і стара липа. А замісць лавочок були камінюки, що на них ставали прачки, качки і гуси.

В одну місячну ніч камінюки помандрували під липу і дали змогу першому хорові лікуванців присісти на лоні природи без страху за катер.

„Ой, у полі вітер віє..." — почала концерт наддніпрянка з золотим волоссям.

„Там на горі сніг біленький" — продовжав один з більших галицьких романтиків, що пропав оженившись.

А два стрілецькі трубадури, сидячи ще по вуха у воєнних спогадах, затягали щораз то „Дівчино, рибчино", то „Гей, видно село". (Нині ні один ні другий не моглиб цього співати, бо перший стратив дівчину, а другий з села вже мале що бачить — самі віллі!).

Місяць світив, село спало, а перший лікуванський хор співав. Хто зна, чи не застукав би їх ранок, якби якась нероматична автохтонка не вибігла з заулка і не виголосила реферату на тему здеморалізованих неробів з міста, що то „чорт зна пощо галасують і людям спати не дають"...

Але враженню не пошкодила, бо місяць саме докочувався до горба і за хвилю однако був би хор затих...

З того часу багато змінилося в Черчі. Качки, що бродили по вигоні та плюскалися в „девятці" — давно вже пішли на стіл, баби вже не перуть білля в „вісімці", а історичні каменюки прикрашують певно фундамент якоїсь віллі.

А хор? Сопрани стали вже десь альтами, тенори басами... Неодин рік причинювався до мутації...

А всеж таки, хто зна, чи не варто булоб зібрати ще раз перших співаків і в місячну ніч відтворити перший концерт у Черчі, хоч би для традиції.

Я його відтворюю в уяві кожний раз, коли тільки місяць спиниться над розмріяним Львовом.

Галактіон Чіпка.

— **До Палестини і з Палестини.** Через граничну стацію Снятин-Заліуче переїхав учора транспорт жидів із Польщі до Палестини в скількости 310 осіб. Рівночасно приїхало до Польщі 200 реемігрантів із Палестини.

— **Повінь у Станиславівщині.** Станиславівщину навістили в останніх днях бурі з дощами. Через те вода в доокружних ріках піднялась на 3 метри і наробила багато шкоди. В самім Рипнім обчисляють шкоди на 200.000 зол. Долинський староста зорганізував ратункові експедиції для загрожених повітів.

— **Державні ліси в огні.** В районі надлісництва Карпилівка, пов. Луцьк, вибухла 1. ц. м. пожежа ліса, що знищила 500 гектарів державного ліса на шкоду 250 тис. зол. Пожежу загасили аж уночі. Гасило військо та довколичне населення.

— **Краєва хроніка.** В Сокирині, пов. Городенка, повісилась Олена Чурак. Причиною самогубства була затяжна недуга легенів. — У Белуї, снятинського повіту, скочив до ріки Антрій Микитюк і втопився. — В Раківці, пов. Городенка, затроїлися грибами Василина Ротерман і Маланка Бігун. Після першої лікарської помочі відвезено обі жертви до лічниці, де борються зі смертю. — Микола Шипош з Устрік Долішних відібрав собі життя, кидаючися під поїзд. — Три цистерни з ропою вискочили з рейок біля Старого Знесіння. — У купелевому заведенні в Моршині вибух котел, важко ранячи двох робітників.

— **Любовна трагедія.** Тарас Сандуляк прийшов до хати своєї нареченої Марії Мардаревич у Станиславові і по короткій сварці стрілив до неї двічі, вбиваючи її на місці. Потім вибіг на подвіря і стрілив до себе. Тяжко раненого Сандуляка збрали до шпиталю. Причиною трагедії було те, що Мардаревич не хотіла вийти за Сандуляка заміж.

— **Трагедія безробітньої.** У Варшаві отруїлася аршеніком 23-літня студентка II. року прав Олена Блажанка. У листі виясняє, що відбирає собі життя тому, що не може ніяк найти праці.

— **Скажені пси у Варшаві.** На терені міста Варшави появилося багато скажених псів. Влада видала низку розпорядків, щоб охоронити мешканців перед нещасливими випадками. Між іншим вулицями будуть їздити авта для чищення міста з відповідною обслугою, яка буде виловлювати бездомні пси.

— **XV. конгрес „Пакс Романа" в Австрії.** Від 28. липня до 6. серпня ц. р. відбудеться у Відні, Зальцбургу і Клягенфурті XV-ий конгрес „Пакс Романа", в якому беруть участь делегати католицьких товариств у високих школах. В конгресі візьме також участь австрійський міністр освіти д-р Перитнер, проф. Марітен із Парижа, проф. д-р Штрогаль з Інсбруку та інші повага вченого світу. Конгрес закінчиться промовою австрійського канцлера Шушніга. На конгресі будуть теж українські делегати.

— **Жертва совітського „раю".** Великою сенсацією на пляжі в Ченстохові був якийсь добродій, що появився на піску в зимовім плащі й калошах. Він, не здіймаючи зі себе одягу, скакав ? до води, не звертаючи уваги на зібраних довкола нього людей. Виявилося, що цей несамовитий літник — це реемігрант зі Совітів, що завдяки тамошнім обставинам життя набавився умової недуги.

— **Знущання над робітниками в Совітах.** В місцевости Калініна скінчила самогубством робітниця гарбарні Васільєва. Причиною самогубства було безпідставне підозріння в крадежі. Як подає „Правда", робітницю допитували повних десять годин у спосіб, що понижує людську гідність.

— **Нема кому „чистити".** Совітський часопис „Правда" (30-го червня ц. р.) вперше подає критику партійних справ у місті Іваново. „Правда" нарікає, що активні троцкісти дотепер займають відповідальні становища в партійнім комітеті. Часопис вичисляє кілька осіб, яким удалося залишитись по „чистці". Один із троцкістів мав навіть доручення контролювати партійні виклзки.

— **Свято учеників.** Дня 29-го червня відбулося в Москві свято учеників, на якому московські організації уладили гри і забави у звязку з закінченням шкільного року. Того самого дня відбулося отворення „Дому Піонерів", призначеного для дітей Москви. Та мабуть, як звичайно, з цього дому скористають діти совітських „достойників" і діти робітників далі залишать ся безприютними.

— **Національному героєві.** Турецький уряд постановив, щоб по всіх громадах, яких число сягає понад двацять тисяч, поставити памятник Кемаля-паші. Вже тепер більшість громад має такі памятники, в деяких крім цього є пропамятні мармурові таблиці, як доказ пошани для цього національного героя.

— **Державне манко в Америці.** Секретар скарбу півн. Америки виголосив через радіо промову про господарку буджетову і фінансову півн. Америки за минулий буджетовий рік, що закінчився 30. червня. Приходи держави за цей рік були 4.116 міліонів долярів, розходи 8.500 міліонів долярів. У той спосіб державний скарб півн. Америки зробив за минулий буджетовий рік майже 4.400 міліонів долярів дефіциту.

— **Несамовита добича.** Небуденну пригоду мали рибалки на морі Мармара. По кількагодинній ловлі ствердили, що полученим лодкам загрожує небезпека, бо якась велика добича тягне лодки у воду. Щойно коли наспіла поміч, збірним зусиллям 80-ти лодок повелося притягнути сіти до берега. Виявилося, що в сіти попав величезний кит, який важив поверх три тони.

— **Століття смерти Пушкіна.** В наступнім році припадає століття смерти російського поета Пушкіна. В Совітах вже тепер приготовляються до святкування століття смерти цього поета. В Ленінграді накручують фільму п. з. „Молодість поета", комісаріят пошт і телеграфів задумує видати спеціяльну серію поштових марок.

— **Жаль за Габсбургами.** Австрійський уряд привернув відзнаку, яку носили бурмістри Долішньої Австрії від 1908 р. Відзнаку, якою є медаль з цісарем Франц Йосифом, мають бурмістри носити підчас ріжних державних свят.

— **Дивогляд природи.** В однім американськім містечку вродилися дві дівчинки, що були зрослі при шиї. Одна з них померла пять годин по народженні. Один із місцевих хірургів піднявся зробити операцію, щоби врятувати другу дівчинку.

ДИВОГЛЯДИ.

ВЯЗЕНЬ ДОЗОРЦЕМ ВЯЗНИЦІ.

Недавно вислали з Парижа вищого урядовця до департаменту Жіронди, щоб він приглянувся вязницям. Коли він станув перед воротами одної вязниці, побачив, що ці середневічні залізні ворота — відчинені. Перед ними сидів чоловік з вязкою великих ключів. — Будь ласка, проведіть мене до директора — сказав париський інспектор. — Дуже жалую, але пан директор виїхав на цілий день з міста. — То прошу покликати мені дозорця, бо я хочу оглянути вязницю. — Дозорець їсть тепер сніданок, а підчас сніданку він заборонив перешкоджати собі. — Гарні відносини! — сказав інспектор — директора ані дозорця нема... А хтож ви такі? — Я вязень, але до мене мають директор і дозорець повне довіря. Я до ваших послуг. Інспектор віднайшов дозорця, який сидів собі в місті у каварні. Коли він йому представився, дозорець з добросердою міною виявив правдивий стан вязниці: „Пане інспекторе! ми на цілу вязницю маємо тільки одного вязня. Це волоцюга, який до нас часто вертається. Він дуже добре пильнує і себе і вязниці..."

СПОСІБ НА КІНОВИХ ГОСТЕЙ.

Власник великого кіна в Ню Йорку „Рекс" мав у себе кілька постійних клякерів. Були це люди з широкими і сильними долонями, що у відповідно драматичний момент робили рекляму фільмі. Після довшого досвіду прийшов він до висновку, що можна їх усіх заступити одною особою. Вибрав фільмову артистку Фльоренцію Гарденс-Піперс, що мала великий успіх у фільмі „Моя дитинка". Вона так зворушливо плакала, що директор кіна запропонував їй 400 долярів на тиждень за те, щоб сиділа у його кіні і в відповідній хвилині починала плакати. Вона плаче так, що деякі слухачі не можуть стриматися від плачу; головно впливає вона на жінки

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЗАГРАНИЧНОЇ ТОРГОВЛІ (ЕКСПОРТІВЦІ) У ЛЬВОВІ.

Завданням В. Ш. З. Т. у Львові дати освіту студентам з ділянки **економічної та торговельної**, приготовити до праці в торговлі у краю і за кордоном, зі спеціяльною увагою на заграничну торговлю і працю в дипльоматичній службі.

Вписи на І-ий рік студій відбудуться від 18. до 25. вересня, висота оплат 350 зол. річно, платна в 2-х сплатах, на початку кожного семестру. Крім цього за іспит від кожного предмету платять студенти оплату по 6 зол.

У шкільному році 1935-36 було у В. Ш. З. Т 64-х студентів українців, обєднаних у своїм т-ві, яке засновано цього року, а саме „Самодопомогове Т-во Українських Студентів В. Ш. З. Т. у Львові".

За ближчими інформаціями у справі студій у В. Ш. З. Т. у Львові просимо звертатися на адресу секретаря Т-ва: **Паньків Орест, Веринь, п. Миколаїв н. Дн.**, від 15. вересня ц. р. особисто або письменно в домівці Т-ва при вул. Сакраменток 10 (будинок В. Ш. З. Т.).

На письменну відповідь просимо долучити поштову марку.

ЗА УПРАВУ:

К. Білинський, за голову, **О. Паньків**, секретар.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ. Париж-Варшава, март 1936. Нр. 23.

ВІСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ У БЕРЛІНІ, Берлін 30. червня 1936. Р. IV. Ч. 6.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота, 4. VII. год. 8. веч. Виступ С. Ярача „Замах".

Неділя, 5. VII. год. 3.30 Ціни звичайні. Виступ С. Ярача „Замах"; год. 8. веч. Виступ С. Ярача „Замах".

Понеділок, 6. VII. нечинний.

Вівторок, 7. VII. год. 8. веч. Хор Юранда.

Театр Ріжнородностей:

Субота, 4. VII. год. 8. веч. Аб. 21. Виступ К. Скальської „Ва Банк".

Неділя, 5. VII. год. 8. веч. Аб. 21. Виступ К. Скальської „Ва Банк".

Понеділок, 6. VII. год. 8 веч. Аб. 21. Виступ К. Скальської „Ва Банк".

Вівторок, 7. VII. год. 9. в. Аб. 21. Виступ К. Скальської „Ва Банк".

Кіна.

АПОЛЬО: „Кохання цигана".
АТЛЯНТИК: „Д-р Ікс".
ВАНДА: 1) „Петербурські ночі", 2) „Чотирьох джентельменів".
ГРАЖИНА: „Уявлений світ" і „Донька ген. Панкратова".
КАСИНО: „Жінка без маски" і „Скандали міліонерів".
КОПЕРНИК: „Роберта".
МАРУСЕНЬКА: „Бюро пропавших людей" і „Тисяча тактів кохання".
МІРАЖ: „Панночка з посте-рестанте".
МУЗА: 1) „Капітан Сорель", 2) „Нічні метелики".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Бекі Шарп".
ПАН: „Катеринка".
РАЙ: „Втеча".
СВІТ: „Втеча".
СТИЛЕВЕ: „Великий чародій", ревія „Китайський рай".
ТОН: „Я хотів би та боюся", „Тайна рної кімнати".
УТІХА: „Індійські піхотинці" та ревія"
ХИМЕРА: „Без прізвища".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Рівера французька".

Закордонне радіо.

Субота, 4. липня 1936.

Відень (506,8) 19.15 Граємо віденські мельодії, 22.10 Квінтет ц-дур Шуберта, 23.15 Весела музика, **Брюсель** (483,9) 17.45 Легка музика, 21.00 Дон Кіхот — симфонічна поема, 22.10 Джезова музика, **Братислав** (298,8) 22.30 Веселе закінчення тижня, **Кошиці** (259,1) 17.40 Радіоконцерт, **Прага** (470,2) 16.05 Танкова музика, **Париж** (1648) 18.30, 23.15 Легка музика, **Рига** (514,6) 19.05 Вечірний концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Народні танці і пісні, **Кельн** (455,9) 12.00 Оперткові мельодії, **Штутгарт** (522,4) 12.00 Веселий концерт, 14.00 „Цар і тесля" — опера. **Букарешт** (17.15, 18.15, 21.45 Концерт, **Стокгольм** (426,1) 14.00 Сучасні мельодії, 15.30 Концерт солістів, 19.30 Веселі мельодії, **Будапешт** (549,5) 17.30 Циганська музика, **Міляно** (368,6) 20.40 Опера, **Рим** (420.8) 20.35 Чорні гори.

Неділя, 5. липня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Симфонічний концерт, 12.40 Улюблені мельодії, 17.55 Веселий концерт, 20.05 Сліпий пасажир, **Брюсель** (483,9) 17.00 Танкова музика, 22.10 Камеральна музика, **Братислава** 16.00 Полудневий концерт, **Кошиці** (250,1) 12.25 Радіоконцерт, 18.30 Романтичні арії, **Прага** (470,2) 7.00 Концерт, 9.05 Концерт сальонового квартету, 19.05 Концерт військової орхестри, 20.10 Магнін — опера, **Париж** (8164) 14.45 Симфонічна музика, 17.00, 23.15 Легка музика, 20.45 Таварищ — песа, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Спільна олімпійська авдиція, 18.00 Гарні мельодії, 22.30 Нічна музика, **Кельн** (455,9) 12.30 Музика вполудне, 20.00 Веселий вечір, **Мінхен** (405,4) 11.10 Веселі мельодії, 20.00 Чар інструментів, **Штутгарт** (522,4) 10.30 Концерт солістів, 20.00 Весела літня подорож, **Букарешт** (364,5) 11.45, 17.00 Румунська народня музика, **Стокгольм** (426,1) 20.45 Веселий концерт, **Будапешт** (549.5) 13.45 Циганська музика, 17.30 Сальонова музика, **Міляно** (368,6) 17.00 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 20.45 Вечір творчости Белінія.

Львівське радіо.

Субота, 4. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.30 Прохи інформацій, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Сальонове тріо, 12.55 Огляд жіночих видавництв, 13.05 Полудневий денник, 14.30 Концерт, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Зі співом крізь Польщу, 16.00 Концерт солістів, 16.45 Початки польської воєнної маринарки на Балтику, 17.00 Пісенькарі нинішнього Парижа, 17.30 Сальонова музика, 17.50 Тухольська пуща, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Фортепяновий ресітал, 18.25 Актуальний фейлетон, 18.35 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Літній вечір, 20.15 Гутірка для поляків за кордоном, 20.45 Вечірний денник, 20.55 Битва під Колодіями, 21.05 Спів. ресітал, 21.55 Танкова музика, 22.55 Останні вісти.

Неділя, 5. липня 1936.

8.00, 11.57 Сигнал часу, 8.03, 14.30 Гутірка для села, 8.45 Ранішній денник, 8.55 Програма, 9.00 Богослуження, 10.30 Польська творчість в ґр. пф., 11.45 За працю для артистів, 12.03 Ранішня музика, 15.00 Людовий обрядовий рік, 15.20 Рекламовий концерт, 15.30 Для розваги в ґр. пл., 16.30 Репортаж з життя, 17.00 Концерт солістів, 18.00 Театр Уяви, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, 20.20 Відвага пані Сетляйф — скеч, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірний денник, 21,00 Весела львівська хвилина, 21.30 Концерт, 22.00 Спортові вісти, 22.20 „Нехай маленькі діти солодко сплять".

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

Гроші.

Купно — продаж: Бельги бельг. 89·53—89.10, Доляри американські 5.29 — 5.25.50, Доляри канадійські 5·27—5.23.50, Фльорени голянд. 360.72 — 359.00, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.24 — 172.40, Фунти англ. 26.56 — 26.40, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 19.90—19.50, Корони данські 118.54 117.70, Корони норв. 133.48—132.50, Кор. шв. 136.98—136.00, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.71—11.60, Марки нім. 137 — 132, Песети еспан. 63.00—61.50, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 145—140.

Акції.

Банк Польський 100—99, Цукор 28.00—28.50, Лільпоп 12.75—13, Стараховичі 33.75.

Папери.

3 прц. інвестиційна 1 ем. 68.25, 2. ем. 69, серійк 78, 5 конверс. 49.50, 6 дол. 68, 4 прц. дол. 48.75, 7. стаб. 5275, 53.25.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	20.50—20.75
Пшениця зб.	19.75—20.00
Жито Стандарт І.	12.25—12.75
Жито Стандарт ІІ.	12.00—12.50
Мука пш. ґат. І. витяг.	35.50—36.00
Мука пш. ґат. І А	34.50—35.00
Мука пш. ґат. І Б	33.50—34.00
Мука пш. ґат. І Ц	32.00—32.50
Мука пш. ґат. І Д	30.00—30.50
Мука пш. ґат. ІІ А	29.50—30.00
Мука пш. ґат. ІІ Б	29.00—29.50
Мука пш. ґат. ІІ. Ц	28.75—29.25
Мука пш. ґат. ІІ Д	27.50—28.00
Мука пш. ґат. ІІ Е	26.00—26.50
Мука пш. ґат. ІІ Ф	24.50—25.00
Мука пш. ґат. ІІ Ґ	22.00—22.50
Мука пш. ґат. ІІІ А	17.50—18.00
Мука пш. ґат. ІІІ Б	16.50—17.00
Мука пш. паст.	14.50—15.00
Мука пш. разова до 0—95 прц.	24.50—25.00
Мука жит. вит. 0— 30прц.	23.00—23.50
Мука жит. ґат. І 0—50 прц.	22.00—22.50
Мука жит. ґат. І 0—65 прц.	20.00—20.50
Мука жит. ґат. ІІ 50—65 прц.	15.00—15.50
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	16.00—16.50
Мука житня посл. понад 65%	12.00—12.50

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3-го липня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.15	зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.20	„
1 кг. масла експорт. включно в експортових опакуванням дає зачет	2.20	„
1 л. молока	0·13	„
1 к. яєць	2.65	„

Тенденція на масло знижкова, на яйця на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 3. VII. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахоясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індики, індички 1. кл.	1.00	зол.
Качки товщені 1. кл., ваги щойно від 1.80 кг. вгору	0.90	„
Курки молоді без остріг 1. кл.	1.00	„
Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.10	„

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймаємо.

Ціни денні: тенденція на курята знижкова, на індики, качки, курки хвилево вдержана.

Подяка.

Старшина Пов. Кружка Рідної Школи в Рогатині складає щиру подяку Торговельно-Промисловій Кооперативі „БУДУЧНІСТЬ" в Тернополі за уділену Кружкові субвенцію в кваті 100 зол. і заохочує все українське громадянство вживати тільки туток і паперців „КАЛИНА", бо вони якостево найліпші. Крім того Кооператива „Будучність" дає зі своїх чистих зисків субвенції на наші культурно-освітні установи. 2370

ОПОВІСТКИ.

В. Квасницький з Франції зложив через Адм. „Діла" 1.30 зол. на „Рідну Школу".

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ учеників на станцію в нижчих кляс. Зацерковна, Потоцького 14. 2377

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА ПО СВЯЩЕННИКОВІ шукає місця господині у священика. Зголошення слати: Болехівці, п. Дрогобич, Неоніля Гвоздик. 2368 1—3

ЛЕКЦІЮ на селі з кляс гімназійних прийму. Листи слати до Адм. під „Скромні вимоги". 2376

УЧИТЕЛЬКА шукає лекції, займеться домом. Вимоги скромні. Ласкаві зголошення слати „Вчителька" Скважава к. Золочова. 2367 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

КАМЕНИЦЮ нову, І. пов. городець (дільниця Листопада) продасть господар, св. Миколая 20/І. пов. 2372 1—2

МЛИН водно-моторовий, на Підгірю, рентовний оказійно до продання. Зголошення Адм. „Діла" під „Учитель 12 тисяч". 2334 5—10

ЛІТНИЩА

ГУЦУЛЬЩИНА над Прутом. Утримання 3.20. Пляжа — ліс. Микуличин-Ділок, Гуменюкова. 2269 10-10

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВЖЕНЮСЯ скоро з панною до літ 28, маю добру посаду, маєток, літ 35. Неанонімові, скорі оферти із знимкою слати до „Діла" під „ОКАЗІЯ". 2376 1—3

РІЖНІ

ЗАКЛАДАЙТЕ ПАСІКИ і багатійте як учить практична ілюстрована „НАУКА ПАСІЧНИЦТВА". Три книжки за 1 зол. висилає Йос. Застирець, Львів, Косцюшська 9. 2373

ВЗОРИ ДО ГАПТУ, відбивання, артистичне виконання, ГЕТЬМАНСЬКА 24, ПРОТИ ВЕЛИКОГО ТЕАТРУ. 2361 2-5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.